

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRAJĄ KOLONIJĄ

2020-07-31 Nr. 4D-2020/1-690
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – Pravieniškių PN-AK) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai pateikto atsakymo į prašymą.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „2020-05-13 gavau Pravieniškių PN-AK direktoriaus pavaduotojo funkcijas atliekančio pareigūno pateiktą man atsakymą 2020-05-07 Nr. 7-2212.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] pagal LR BVK aš turiu teisę apskųsti pačio direktoriaus atsakymą, bet kam tiksliai skųsti šį atsakymą nesuprantu, o apskundimo tvarkos nėra nurodyta.“

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2020 m. gegužės 21 d. raštu Nr. 4D-2020/1-620/3D-1409 kreipėsi į Pravieniškių PN-AK, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2020 m. birželio 3 d. Seimo kontrolierius gavo Pravieniškių PN-AK 2020 m. birželio 3 d. raštą Nr. S-11411; rašte ir pateiktuose prieduose pateikta toliau nurodyta informacija:

4.1. „Pareiškėjas Pravieniškių PN-AK administracijai 2020-04-10 įteikė prašymą Nr. 70(2)-451, kuriame prašo leisti skambinti advokatui.“

4.2. „Į Pareiškėjo 2020-04-10 prašymą Pravieniškių PN-AK parengė 2020-05-07 atsakymą Nr. 7-2212, kuriame nebuvo tenkintas Pareiškėjo prašymas dėl skambinimo. Atsakymas 2020-05-08 įteiktas nuteistajam“.

4.3. „Pravieniškių PN-AK Darbo reglamento, patvirtinto Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2019-02-26 įsakymu Nr. V-137 109.2 papunktyje numatyta, kad sprendimus (atsakymus) į prašymus pasirašo direktoriaus pavaduotojai, pagal jiems priskirtas administruojamas veiklos sritis, kai prašymas išnagrinėtas direktoriaus pavaduotojų pavedimu.“

4.4. „Pirmojo sektoriaus Saugumo valdymo skyriaus viršininko pareigybės aprašyme, patvirtinto Pravieniškių PN direktoriaus 2019-01-31 įsakymu Nr. V-55 „Dėl statutinių direktoriaus pavaduotojų ir struktūrinių padalinių vadovų pareigybių aprašymų tvirtinimo“ 6.38 papunktyje nurodyta, kad Pirmojo sektoriaus Saugumo valdymo skyriaus viršininkas laikinai atlieka Pirmojo

sektorius veiklą kuruojančio pavaduotojo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, jo atostogų, ligos, komandiruotės ir kitais nebuvimo atvejais.“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 11) atsakomybės už priimtus sprendimus. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius“; [...]

8 straipsnis. Individualaus administracinio sprendimo reikalavimai

„1. Individualus administracinis sprendimas turi būti pagrįstas nustatytais faktais ir teisės aktų normomis.

2. Sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos bei nurodyta sprendimo apskundimo tvarka“;

6. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, nustatyta (toliau vadinama – Taisyklės):

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. [...]“

7. Darbo reglamento, patvirtinto Pravieniškių PN-AK direktoriaus įsakymu Nr. V-137 „Dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos darbo reglamento patvirtinimo“

109 punktas – „Sprendimus (atsakymus) į prašymus pasirašo“:

„[...] *109.2 papunktis* – direktoriaus pavaduotojai, pagal jiems priskirtas administruojamas veiklos sritis, kai prašymas, išnagrinėtas direktoriaus pavaduotojų pavedimu. [...]“

8. Pirmojo sektoriaus Saugumo valdymo skyriaus viršininko pareigybės aprašymo, patvirtinto Pravieniškių PN-AK direktoriaus 2019-01-31 įsakymu Nr. V-55 „Dėl statutinių direktoriaus pavaduotojų ir struktūrinių padalinių vadovų pareigybių aprašymo tvirtinimo“

„[...] *6.38 papunktis* – Pirmojo sektoriaus veiklą kuruojančio direktoriaus pavaduotojo atostogų, ligos, komandiruotės ir kitais nebuvimo atvejais, laikinai atlieka jo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas

[...]“.

Tyrimo išvados

9. Skunde Pareiškėjas teigia, kad su prašymu, kuriame prašo leisti skambinti advokatui, kreipėsi į Pravieniškųjų PN-AK. Pravieniškųjų PN-AK parengė atsakymą, kurį pasirašė ne Pravieniškųjų PN-AK direktorius, bet Pravieniškųjų PN-AK direktoriaus pavaduotojo funkcijas atliekantis pareigūnas. Pareiškėjas nežino, kam turėtų atsakymą apskusti, nes pateiktame atsakyme nėra nurodyta apskundimo tvarkos.

10. Pagal Pravieniškųjų PN-AK darbo reglamento nuostatas, sprendimus (atsakymus) į prašymus pasirašo direktoriaus pavaduotojai, pagal jiems priskirtas administruojamas veiklos sritis, kai prašymas, išnagrinėtas direktoriaus pavaduotojų pavedimu. Tuo remiantis atsakymus pareiškėjams pagal nustatytą reglamente tvarką gali pasirašyti ne vien tik Pravieniškųjų PN-AK direktorius, bet ir jo pavaduotojai, atitinkamai pagal administruojamas veiklos sritis.

11. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2020-05-07 atsakymas Nr. 7-2212 į Pareiškėjo 2020-04-10 prašymą Nr. 70(2)-451 yra pasirašytas „Saugumo valdymo skyriaus viršininko, atliekančio direktoriaus pavaduotojo funkcijas“ ir tai atitinka anksčiau minėto teisinio reglamentavimo nuostatas, kad atsakymus gali pasirašyti ne tik įstaigos direktorius, bet ir direktoriaus pavaduotojai. Be to, pagal Pirmojo sektoriaus Saugumo valdymo skyriaus viršininko pareigybės aprašymo nuostatas, Saugumo valdymo skyriaus viršininkas, Pirmojo sektoriaus veiklą kuriojančio direktoriaus pavaduotojo atostogų, ligos, komandiruotės ir kitais nebuvimo atvejais, laikinai atlieka jo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, taip pat ir gali pasirašyti teikiamus pareiškėjams atsakymus (šios pažymos 7, 8 punktai).

Įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes ir teisinį reglamentavimą, darytina išvada, kad Saugumo valdymo skyriaus viršininkas, atliekantis direktoriaus pavaduotojo funkcijas pasirašė atsakymą Pareiškėjui nepažeisdamas nustatyto teisinio reglamentavimo.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad nepriklausomai nuo to, kas pasirašo parengtą atsakymą- ar direktorius, ar direktoriaus pavaduotojas, rašto apskundimo tvarka nesikeičia.

12. Vadovaujantis teisiniu reglamentavimu, institucija, rengdama pareiškėjui atsakymą, kuriuo atsisakoma suteikti prašomą administracinę paslaugą, turi nurodyti atsisakymo priežastis bei informuoti apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas (šios pažymos 6 punktas).

13. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad į Pareiškėjo 2020-04-10 prašymą Nr. 70(2)-451, kuriame prašoma leisti skambinti advokatui, Pravieniškųjų PN-AK administracija pateikė 2020-05-07 atsakymą Nr.7-2212, kuriuo skambučio teisė advokatui nebuvo suteikta. Atsakyme Pravieniškųjų PN-AK nenurodė atsakymo apskundimo tvarkos, tuo pažeisdama Taisyklių 38 punkto reikalavimą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nuosekliai laikosi praktikos, kad VAĮ 8 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas, jog individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas. Administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas tinkamai nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą. Apskundimo tvarkos individualiame administraciniame akte nenurodymas (neišaiškinimas) gali būti laikomas priežastimi, objektyviai sukliudžiusiai pareiškėjui kreiptis į teismą laiku.

14. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai pateikto atsakymo į prašymą, kiek tai susiję su atsakyme nenurodyta rašto apskundimo tvarka yra pagrįstas.

Pravieniškių PN-AK direktoriui Dainiui Sušinskui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams pateikiami atsakymai, kuriais nėra tenkinami prašymai, būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir pateikiami Taisyklių nustatyta tvarka, kartu nurodant jų apskundimo tvarką.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai pateikto atsakymo į prašymą, kiek tai susiję su atsakyme nenurodyta apskundimo tvarka, **pripažinti pagrįstu.**

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriui Dainiui Sušinskui rekomenduoja: imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams pateikiami atsakymai, ypač tie, kuriais yra atsisakoma tenkinti pareiškėjų prašymus, būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, kartu nurodant jų *apskundimo tvarką.*

17. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas